

Libië: Door focus op antismokkelbeleid en samenwerking met Libische autoriteiten zullen mensen worden blootgesteld aan mishandeling en willekeurige detentie

Brussel, 22 februari 2017

Beste opinieleider,

Wij, de ondergetekende niet-gouvernementele organisaties, zijn uiterst bezorgd over de richting van het EU-Libië-beleid zoals geschetst in de mededeling van de Commissie over het centrale Middellandse Zeegebied (25-01-2017) en bevestigd in de conclusies van de Malta-top (03-02-2017) en de conclusies van de Raad (06-02-2017), gericht op het stoppen van migratiebewegingen doorheen Libië.

Het besluit om de verantwoordelijkheid voor het beheersen van migratiebewegingen langs de route door het centrale Middellandse Zeegebied over te dragen aan Libië zal noch het aantal schendingen van de mensenrechten verminderen, noch een einde maken aan mensensmokkel. Kwaad en lijden zal daarentegen juist aanzienlijk toenemen.

De EU-plannen zullen arrestaties en detentie van migranten in Libië verergeren en blootstelling aan ernstige schendingen van de mensenrechten vergroten.

De door de VN gesteunde regering in Tripoli heeft slechts een beperkte en onzekere greep op de macht en moet concurreren met diverse andere actoren. De EU zelf omschrijft Libië

als 'onveilig' en systematisch geweld tegen vluchtelingen en migranten is breed gedocumenteerd. In meerdere rapporten van mensenrechtenorganisaties zijn de ernstige, schrijnende omstandigheden in Libië beschreven: verkrachting, marteling, executies en ander lijden. Onze organisaties hebben langdurige willekeurige detentie, marteling en andere vormen van mishandeling gedocumenteerd, juist in die centra waar vluchtelingen en migranten worden vastgehouden nadat ze op zee zijn onderschept door Libische eenheden die kustwachtactiviteiten uitvoeren.

De Verklaring van Malta stelt dat de EU zal “zorgen voor adequate opvangcapaciteit en omstandigheden in Libië voor migranten, samen met UNHCR en IOM”. Nochtans, in een gezamenlijke uitgegeven verklaring voorafgaand aan de informele top in Malta, hebben deze organisaties verklaard dat “veiligheidsbeperkingen ons vermogen om levensreddende hulp te verlenen, het bieden van basisdiensten aan de meest kwetsbaren en oplossingen te vinden door middel van hervestiging, begeleide vrijwillige terugkeren of zelfredzaamheid blijven verhinderen”, resulterend in loze toezeggingen met betrekking tot het monitoren van de mensenrechten en verbetering van de detentie-omstandigheden.

Gezien deze omstandigheden, hoe kunnen EU-lidstaten de verantwoordelijkheid nemen voor het vasthouden van mensen in Libië? Europese overheden kunnen zelf geen mensen terugsturen naar Libië zonder het internationale beginsel van *non-refoulement* te schenden, aangezien teruggestuurde mensen het risico zouden lopen te worden blootgesteld aan ernstige schending van de mensenrechten. Zo zien we dat het nieuwe EU-beleid, dat gericht is op het versterken van het vermogen van de Libische autoriteiten om vluchtelingen en migranten te onderscheppen op zee en ze terug te duwen naar Libië, een duidelijke poging is om de internationale verplichtingen van de EU te omzeilen, waarbij evident voorbijgegaan wordt aan de schrijnende gevolgen voor duizenden mannen, vrouwen en kinderen.

Financiering van eenheden, waaronder kustwachtactiviteiten die grenscontrole in Libië uitvoeren, zal systematische arrestaties en detentie van migranten en vluchtelingen alleen maar aanmoedigen en hen onderwerpen aan mishandeling en misbruik in Libische gevangenissen. Dergelijke financiering zou mogelijk ook mensen die in feite vluchten voor vervolging, kunnen beletten om een veilige haven te zoeken. Deze aanpak veroordeelt mensen tot meer, geheel onnodig, lijden in directe schending van hun mensenrechten.

Wij willen graag begrijpen met wie de EU van plan is te werken. Hoe zullen Libische grenswachten worden doorgelicht? Wie zal deze activiteiten monitoren, aangezien veel van deze kustwachtactiviteiten autonoom opereren, met beperkte controle door de overheid en zonder enige vorm van gerechtelijk toezicht? Er is geen verantwoordingsmechanisme opgezet voor deze actoren.

Focussen op de aanpak van mensensmokkelaars zal migratie niet voorkomen, noch oplossingen bieden voor menselijk lijden.

Duurzaam investeren in landen van herkomst is samen met het openen en versterken van veilige en legale kanalen naar Europa de meest efficiënte manier om mensensmokkel aan te pakken. Ontwikkelingshulp moet ten behoeve van kwetsbare bevolkingsgroepen niet worden gekoppeld aan migratiebestrijdingsdoelstellingen.

Het besluit van de EU-leiders om zich bijna uitsluitend te richten op de activiteiten van mensensmokkelaars zal de noodzaak voor migratie niet verminderen. Mensen op zoek naar veiligheid vanwege oorlog, of die geconfronteerd worden met schending van andere rechten of gebrek aan mogelijkheden om in hun bestaan te kunnen voorzien, zullen blijven proberen om Libië te bereiken en daarvandaan naar Europa proberen te vertrekken, ongeacht het aantal mensensmokkelaars dat wordt gearresteerd. In Niger bijvoorbeeld, zijn mensen al

gevaarlijkere routes gaan nemen, de woestijn in alvorens Agadez te bereiken, waarbij smokkelprijzen omhoog gaan en er hoogstwaarschijnlijk meer mensen zullen sterven.

Het openen en versterken van veilige en legale kanalen naar Europa is van cruciaal belang voor de preventie van smokkelactiviteiten, wat het aantal sterfgevallen in de Middellandse Zee sterk zou reduceren; dit kan ook leiden tot aanzienlijk lagere EU-uitgaven voor opsporings- en reddingsoperaties.

De EU-Turkije deal kan niet dienen als een voorbeeld van *good practice*

De EU-Turkije deal wordt door de Malta-top aangehaald als een 'succes', maar het enige criterium was het aantal aankomsten, terwijl de immense menselijke kost van een dergelijke overeenkomst in geen enkel stadium in aanmerking werd genomen. Duizenden vluchtelingen en migranten die het risico lopen om naar Turkije te worden gestuurd, zitten nog steeds vast op Griekse eilanden in onmenselijke en levensbedreigende omstandigheden. Een belangrijk punt daarbij is dat migranten en vluchtelingen sindsdien gedwongen zijn om alternatieve routes te nemen over land, in een aantal gevallen ten koste van mensenlevens door onderkoeling in Griekenland en Bulgarije. Deze routes zijn meer diffuus, minder voor de hand liggend en krijgen zelden media-aandacht, waardoor de illusie wordt gecreëerd dat de EU-Turkije-deal de aankomst van migranten en vluchtelingen in feite heeft gestopt.

Er is geen bewijs dat de EU impact-assessments heeft gedaan met betrekking tot de mogelijke gevolgen van haar beleid voor de mensen op wie het gericht is. De EU moet de volledige verantwoordelijkheid op zich nemen voor de gevolgen van haar beleid in Libië en de mogelijke menselijke kost die dat beleid met zich meebrengt.

Wij verzoeken u dringend:

- Veilige mobiliteit te faciliteren door het openen en versterken van veilige en legale kanalen naar Europa voor vluchtelingen en migranten, waaronder hervestiging, humanitaire toelating en humanitaire visa, gezinshereniging, arbeidsmobiliteit voor alle vaardigheidsniveaus en studentenvisa. Het recht om asiel aan te vragen onder alle omstandigheden te waarborgen.
- De plannen zoals uiteengezet door de Malta-top te herzien om ervoor te zorgen dat de mensenrechten en respect voor het internationaal recht zijn gewaarborgd en om ervoor te zorgen dat de mensenrechten van degenen die ontheemd zijn, worden gerespecteerd, ongeacht hun status, zoals uiteengezet in het Valletta-actieplan.
- Te garanderen dat het EU-beleid op het gebied van grensbeheer mensen en hun rechten beschermt en niet bedoeld is om migratiebewegingen te stoppen. Fundamentele vrijheden moeten worden nageleefd en de behoefte aan veiligheid van verschillende groepen, waaronder de meest kwetsbare groepen, moet worden beoordeeld.
- Bewijs van schending van de mensenrechten in Libië serieus te nemen en acties die ertoe kunnen leiden dat mensen terug geduwd worden naar Libië te stoppen. De huidige aanpak riskeert het schenden van de fundamentele rechten van mensen en van de rechtsstaat, waaronder het beginsel van *non-refoulement*.
- De mensenrechtensituatie van migranten en de risico's waarmee zij worden geconfronteerd in Libië grondig te bestuderen en objectieve en eerlijke impact-assessments te doen van de door de EU gefinancierde en gecoördineerde acties en

internationale organisaties te steunen bij de waarborging dat Libië voldoet aan haar plicht om de mensenrechten na te leven.

- Specifieke maatregelen te eisen voor het identificeren en beschermen van kwetsbare groepen, zoals kinderen, migranten en vluchtelingen met een beperking, slachtoffers van marteling of mensenhandel en degenen die het risico lopen om te worden gediscrimineerd.

Wij verwelkomen een mogelijkheid om dit nader te bespreken met u. Neemt u gerust contact met ons op.

Hoogachtend,

De ondergetekende organisaties:

Act Alliance, Act alliance EU, Action for Equality, Support, Antiracism (KISA), Aditus, Agisra e.V, Aitima, Amici dei Bambini, Amnesty International, Amref Health Africa, ARCI, ARCS Culture Solidali, Asociación Por Ti Mujer, Association Afrique Culture Maroc, Association for Integration and Migration, Association for the Social Support of Youth (ARSIS), Associazione Italiana Donne per lo Sviluppo (AIDOS), Associazione per gli Studi Giuridici sull'Immigrazione (ASGI), Associazione Universitaria per la Cooperazione Internazionale (AUCI), Asti, Austrian Red Cross, BAG Asyl in der Kirche , Ban Ying, Caritas Europa, CEFA, Centro Informazione e Educazione Allo Sviluppo Onlus (CIES), Churches' Commission for Migrants in Europe (CCME), CIRÉ asbl, Comunità Volontari per il Mondo (CVM), CONCORD Sweden, Consorzio ONG Piemontesi (COP), Cooperazione e Solidarietà Internazionale (AOI), Cooperazione Internazionale Sud Sud (CISS), Cooperazione per il mondo in via di sviluppo (COMI), Cooperazione per lo sviluppo dei paesi emergenti (Cospe Onlus), Coordinamento Italiano network Internazionali (CINI), Detention Action UK, Differenza Donna, European Federation of National Organisations Working with the Homeless (FEANTSA), European Network Against Racism (ENAR), European Network of Migrant Women, Fachstelle Fauenhandel und Frauenmigration (FIZ), Fédération internationale des droits de l'Homme (FIDH), Federazione Organismi Cristiani di Servizio Internazionale Volontario, Greek Forum of Refugees , het Wereldhuis, Immigrant Council of Ireland, International Catholic Migration Commission Europe (ICMC), Jesuit Refugee Service Europe (JRS), La Cimade, La Strada International , Médecins du Monde, Medibüro Kiel e.V. , Menedék - Hungarian Association for Migrants, Migrant Rights Centre Ireland (MRCI), Migrant Voice, Missing Children Europe, Naga Onlus, Open Society European Policy Institute, PAX, Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants (PICUM), Prodocs, Progetto Mondo, Red Acoge, Réseau Education Sans Frontières (RESF), Segreteria Società Italiana di Medicina delle Migrazioni (S.I.M.M.), Serviço Jesuíta aos Refugiados (JRS Portugal), Sonia, Stichting Ros, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Terre des Hommes, The Research, Centre on Asylum and Migration (IGAM), Un ponte per.